

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΟΝΕ – ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ & ΚΙΝΔΥΝΟΙ

1. Ποια τα πλεονεκτήματα της Οικονομικής & Νομισματικής Ένωσης; Σε τι θα ωφεληθούν οι επιχειρήσεις;

Οι επιχειρήσεις θα αποκομίσουν σημαντικά οφέλη από την Οικονομική & Νομισματική Ένωση τα οποία συνδέονται με την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους σε σταθερό οικονομικό περιβάλλον, με την μείωση του κόστους των διευρωπαϊκών συναλλαγών, την εξάλειψη των αβεβαιοτήτων και του συναλλαγματικού κινδύνου. Οι ανωτέρω παράγοντες είναι ικανοί και αναγκαίοι για την ενίσχυση των επενδύσεων και της οικονομικής δραστηριότητας καθώς και για την αύξηση των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των χωρών-μελών της ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και του διεθνούς εμπορίου. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η εξάλειψη του κόστους ανταλλαγής των νομισμάτων και η μείωση του ασφαλίστρου για τον συναλλαγματικό κίνδυνο που ενσωματώνεται στα επιτόκια κατά μισή ποσοστιαία μονάδα θα προκαλέσει μακροπρόθεσμα μία σωρευτική αύξηση του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά 10% μέσω της αύξησης των επενδύσεων.

Συνοπτικά, τα άμεσα αποτελέσματα της εισαγωγής του Ευρώ, αφορούν:

- τον περιορισμό της συναλλαγματικής αβεβαιότητας,
- την μείωση του κόστους συναλλαγών, λόγω της εξάλειψης του κόστους μετατροπής των εθνικών νομισμάτων και της μείωσης των άλλων τραπεζικών προμηθειών,
- την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε σταθερότερο οικονομικό περιβάλλον
- την ταχύτητα, ασφάλεια και κόστος στις διασυνοριακές πληρωμές και γενικότερα στην κίνηση κεφαλαίων,
- την απλοποίηση των επιχειρηματικών συναλλαγών στα πλαίσια της εναρμόνισης των αγορών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- τη βελτίωση των όρων χρηματοδότησης με τα χαμηλά επιτόκια του Ευρώ,
- τη διαφάνεια και άμεση συγκρισιμότητα των τιμών γεγονός που διευκολύνει την πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές προϊόντων και πρώτων υλών,
- την αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας λόγω αύξησης τόσο του όγκου του διασυνοριακού εμπορίου, όσο και του ανταγωνισμού,
- τη σταθερότητα των τιμών (χαμηλός πληθωρισμός), καθοριστικός παράγοντας στον προγραμματισμό και ανάπτυξη της δραστηριότητας των επιχειρήσεων και τέλος,
- τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς των περίπου 300 εκατομμυρίων καταναλωτών.

2. Πώς θα μπορέσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες της Ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς;

Η έγκαιρη και αποτελεσματική προσαρμογή των επιχειρήσεων είναι η προϋπόθεση για να αξιοποιήσουν στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τα πλεονεκτήματα του Ενιαίου νομίσματος και της λειτουργίας τους στην διευρυμένη αγορά της Ενιαίας Ευρώπης.

Το Ευρώ θα δώσει την ευκαιρία στις Ελληνικές επιχειρήσεις να εκσυγχρονιστούν και να βελτιώσουν την παραγωγικότητά τους, προκειμένου να ανταγωνιστούν τις άλλες επιχειρήσεις στην ενοποιημένη αγορά. Είναι γεγονός ότι θα δεχθούν έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις όχι μόνον από το εσωτερικό αλλά και από τον ευρύτερο ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, δεδομένου ότι η υιοθέτηση του κοινού νομίσματος θα κάνει τις τιμές πιο διαφανείς και πολύ εύκολα συγκρίσιμες καθώς και θα διευκολύνει τη δημιουργία ενιαίων ευρωπαϊκών αγορών.

Οι αλλαγές επιχειρησιακής πολιτικής που απαιτούνται για την επιτυχή λειτουργία μιας επιχείρησης στο ανωτέρω περιβάλλον αναφέρονται:

- **στην απόκτηση του κατάλληλου μεγέθους** ανάλογα με τον κλάδο και στρατηγική ανάπτυξης δραστηριοτήτων στην ενιαία αγορά. Έτσι, η τάση είναι να δημιουργηθούν μεγαλύτερες επιχειρήσεις ακόμη και ισχυρά συγκροτήματα μέσω εξαγορών ή συγχωνεύσεων επιχειρήσεων καθώς επίσης και η αναζήτηση συνεργασιών με επιχειρήσεις του εξωτερικού που έχουν και το μέγεθος και την ικανότητα να λειτουργούν σε διεθνοποιημένες αγορές. Με τον τρόπο αυτόν επιδιώκεται η αξιοποίηση οικονομικών κλίμακος, η επέκταση της γεωγραφικής εμβέλειας των επιχειρήσεων, η άμεση μεγέθυνση των μεριδίων της αγοράς καθώς και η εκμετάλλευση της

συμπληρωματικότητας στις δραστηριότητες των συγχωνευθέντων ή συνεργαζομένων επιχειρήσεων. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις που υπολείπονται μεγέθους δεν μπορούν να διατηρήσουν μια ικανοποιητική παρουσία στην αγορά. Θα πρέπει όμως το μικρότερο μέγεθος να αντισταθμιστεί με αυξημένη ανταγωνιστικότητα, με μειωμένο κόστος παραγωγής ανά μονάδα προϊόντος, με εξειδίκευση και με δραστηριοποίηση σε μεμονωμένες αγορές και κυρίως στα όρια της χώρας.

- **στην βελτίωση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητάς τους.** Η διατίμηση όχι μόνον των προϊόντων και υπηρεσιών σε ένα νόμισμα αλλά και των μισθών, παρέχει την δυνατότητα άμεσης σύγκρισης των τιμών από τους καταναλωτές με αποτέλεσμα να αμβλυνθούν οι σοβαρές αποκλίσεις που παρατηρούνται στις τιμές ομοειδών προϊόντων μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επομένως, αποτελεί ανάγκη επιβίωσης πλέον η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων για να μπορούν να τιμολογούν φθηνότερα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παρέχουν, συμπιέζοντας συνεχώς το κόστος παραγωγής τους.

- **στην εκμετάλλευση των νέων τεχνολογιών.** Προς την κατεύθυνση αυτή θα συμβάλει σημαντικά και η εκμετάλλευση όλων των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες περιορίζοντας το κόστος παραγωγής και προώθησης των προϊόντων. Η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου θα διευκολύνει την πρόσβαση των επιχειρήσεων στην διευρυμένη αγορά των 300 περίπου εκατομμυρίων καταναλωτών σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

- **στον επαναπροσδιορισμό της λειτουργίας και δραστηριοποίησής τους.**

Οι ελληνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να αναπτύξουν τον κύκλο εργασιών τους στους τομείς όπου υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια ανάπτυξης και διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι των άλλων ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Ενδεικτικό παράδειγμα θα μπορούσε να αναφερθεί η επέκταση της παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων στις λιγότερο ανεπτυγμένες και προσοδοφόρες αγορές της Βαλκανικής και της ανατολικής Ευρώπης, όπου ο ανταγωνισμός δεν είναι ακόμη έντονος και η Ελλάδα διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα λόγω γεωγραφικής θέσης, φιλικών σχέσεων, γνώσης των τοπικών αγορών κλπ.

Γενικότερα, η συμμετοχή της χώρας μας στην ONE και η εισαγωγή του Ευρώ θα πρέπει να θεωρείται η ευκαιρία ή η πρόκληση για την αναθεώρηση της οργάνωσης των επιχειρήσεων (γεωγραφικός προσδιορισμός αγοράς, προδιαγραφές των προϊόντων, πολιτική τιμολόγησης, εξυπηρέτηση πελατών, προμηθευτές, συστήματα τεχνολογίας και εξοπλισμού, μηχανογραφική οργάνωση και συστήματα χρηματοοικονομικής διαχείρισης κλπ.

3. Οι θετικές επιδράσεις της Οικονομικής & Νομισματικής Ένωσης θα είναι οι ίδιες σε όλες τις χώρες; Τι κινδύνους αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στο νέο περιβάλλον;

Το μέγεθος των αναμενόμενων θετικών επιδράσεων του Ευρώ και η κατανομή τους μεταξύ των επιμέρους χωρών θα εξαρτηθούν από την ικανότητα προσαρμογής των οικονομιών στο νέο πλαίσιο λειτουργίας των αγορών και την ενιαία νομισματική πολιτική καθώς και από την αποτελεσματική εθνική οικονομική πολιτική. Τα οφέλη από την εισαγωγή του Ευρώ δεν θα κατανεμηθούν αυτόματα και συμμετρικά σε όλες τις χώρες. Ο επιμερισμός τους θα εξαρτηθεί από την ευελιξία και την αποτελεσματική οργάνωση των αγορών και τη δυνατότητα των επιχειρήσεων να αξιοποιήσουν τις νέες ευκαιρίες που διανοίγονται. Οι επιχειρήσεις θα είναι πλέον περισσότερο, απ' ό,τι στο παρελθόν εκτεθειμένες στους νόμους της ανοικτής ενιαίας αγοράς.

Η όξυνση του ανταγωνισμού συνεπάγεται μεγαλύτερη προσπάθεια για την επίτευξη ικανοποιητικού αποτελέσματος. Όσες ελληνικές επιχειρήσεις δεν προσαρμόσουν την λειτουργία τους εγκαίρως και αποτελεσματικά στο νέο περισσότερο απαιτητικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να εκτοπιστούν από την αγορά λόγω χαμηλής παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας.

Δηλαδή, όλο και περισσότερο τα προϊόντα θα τιμολογούνται σε επίπεδα που θα αντιπροσωπεύουν το επίπεδο παραγωγικότητας, τις δαπάνες των συντελεστών παραγωγής και την πραγματική ζήτηση, σε αντίθεση με τις σημερινές στρεβλώσεις στις αγορές που δημιουργεί ο κρατικός παρεμβατισμός. Έτσι, όλο και περισσότερο οι αμοιβές των συντελεστών παραγωγής, όπως η εργασία, θα εκφράζουν διαφορές στην παραγωγικότητα.

Αλλά το σημαντικότερο όφελος θα προκύψει καθώς οι πρόσοδοι, τα κέρδη και γενικότερα η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων δεν θα εξαρτώνται πλέον από πλασματικές ισοτιμίες (υποτιμήσεις νομίσματος), ειδικές ρυθμίσεις, προνόμια και ενισχύσεις ορισμένων κλάδων ή μεμονωμένων επιχειρήσεων κλπ.

Επομένως, ο βαθμός και ο χρόνος επέλευσης των επιπτώσεων από την εισαγωγή του Ευρώ είναι πιθανόν να διαφέρουν σημαντικά όσο υφίστανται διαφορετικοί κανόνες λειτουργίας των αγορών στις χώρες που συμμετέχουν στην ΟΝΕ (νομοθετικό πλαίσιο, φορολογία, διοικητικοί κανονισμοί, επιχορηγήσεις κλπ), οι οποίοι δημιουργούν προβλήματα στην ανάπτυξη του διασυνοριακού εμπορίου και στην εξέλιξη μιας πανευρωπαϊκής αγοράς. Όσο πιο γρήγορα αμβλυνθούν αυτές οι διαφορές, τόσο πιο γρήγορα το ενιαίο νόμισμα θα συνεισφέρει στην ολοκλήρωση των αγορών.

4. Ποιες επιπτώσεις θα έχει η Οικονομική και Νομισματική Ένωση ειδικότερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις;

Η ΟΝΕ θα παράσχει στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μεγαλύτερη ευελιξία –τόσο από εμπορική όσο και χρηματοπιστωτική άποψη – γεγονός που θα καταστήσει πολλές τέτοιες εταιρείες ισχυρότερες και ανταγωνιστικότερες. Ειδικότερα οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες μέχρι σήμερα:

- ήταν περισσότερο εκτεθειμένες έναντι των μεγαλύτερου μεγέθους ανταγωνιστών τους στους συναλλαγματικούς κινδύνους,
- επιβαρύνονταν με μεγαλύτερο συγκριτικά χρηματοοικονομικό κόστος και δεν είχαν την ίδια πρόσβαση με τις μεγάλες επιχειρήσεις σε όλες τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, καθώς επίσης
- είχαν περιορισμένες δυνατότητες πρόσβασης σε νέες αγορές και ιδιαίτερα εκτός των συνόρων,

έχουν να αποκομίσουν σημαντικά οφέλη από την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους στο σταθερό οικονομικό περιβάλλον της ΟΝΕ με τα χαμηλά επιτόκια, τον περιορισμένο συναλλαγματικό κίνδυνο και το ευνοϊκότερο θεσμικό και φορολογικό περιβάλλον.

Οι παράγοντες αυτοί οι οποίοι είναι καθοριστικοί για την οικονομική ανάπτυξη, θα συντελέσουν στην αύξηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι θα πραγματοποιούνται εξίσου αποτελεσματικά εγχώριες και διασυνοριακές συναλλαγές στο Ευρώ και ολόενα και περισσότερο η Ευρωπαϊκή αγορά θα θεωρείται ως εγχώρια. Δηλαδή, οι εξαγωγές που συνήθως παρουσιάζουν δυσχέρειες, θα μετατραπούν σε εγχώριες επιχειρηματικές δραστηριότητες με ελάχιστες δυσκολίες και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα έχουν πλέον την δυνατότητα να προσεγγίσουν μια ευρύτερη πελατειακή βάση των εν δυνάμει 300 εκατομμυρίων καταναλωτών. Η κατάσταση αυτή όμως, σε συνδυασμό με την διαφάνεια των τιμών οι οποίες θα εκφράζονται πλέον στο ενιαίο νόμισμα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, θα δημιουργήσει σκληρότατο ανταγωνισμό, γεγονός που θα υποχρεώσει τις ελληνικές επιχειρήσεις να μειώσουν το κόστος παραγωγής τους και γενικότερα να βελτιώσουν την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητά τους προκειμένου να εξασφαλίσουν ακόμη και την βιωσιμότητά τους.

Στην προσπάθειά τους αυτή, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν διαθέτουν τις οικονομίες κλίμακος, την οργάνωση, τους πόρους και την τεχνογνωσία των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων, θα χρειαστούν την υποστήριξη όλων των επιχειρηματικών φορέων και οργανώσεων καθώς και των τραπεζών.

Η υποστήριξη αυτή εστιάζεται:

- στη βελτίωση της πρόσβασης στα κοινοτικά προγράμματα και κυρίως στα διαρθρωτικά ευρωπαϊκά ταμεία,
- στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, εκπαίδευσης και ενημέρωσης προσωπικού και πελατών,
- στην εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχει η Ενιαία αγορά σε επενδυτικές επιλογές,
- στην πρόσβαση στις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές αγορές χρήματος και κεφαλαίου οι οποίες προσφέρουν ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών,
- στην διείσδυση και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις Ευρωπαϊκές αγορές, με την υποστήριξη στην εξεύρεση νέων προμηθευτών και πελατών και τέλος,
- στην μεσολάβηση και υποστήριξη των τραπεζών στο αναμενόμενο κύμα συγχωνεύσεων, εξαγορών και συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων.

Είναι προφανές ότι από την επιτυχή δραστηριοποίηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο νέο περιβάλλον, οι οποίες όπως λέγεται αποτελούν την ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η ανάπτυξη και η θέση της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό περιβάλλον.

5. Ποια προβλήματα δημιουργεί στην επιχείρησή μου, από άποψη ανταγωνιστικότητας το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν συμμετέχει από την αρχή στην ζώνη του Ευρώ;

Οι Ευρωπαίοι ανταγωνιστές θα απολαμβάνουν πολύ σύντομα μετά την έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ, την 1.1.1999, τα ευεργετικά αποτελέσματα των επιπτώσεων από την εισαγωγή του Ευρώ. Θα κερδίζουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα ως προς το κόστος των χρησιμοποιούμενων από αυτούς κεφαλαίων, και της εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου στις ευρωπαϊκές συναλλαγές, ενώ τα αντίστοιχα πλεονεκτήματα για τις ελληνικές επιχειρήσεις θα αργήσουν πολύ. Έτσι, η ελληνική επιχείρηση, που ήδη αντιμετωπίζει συγκριτικό μειονέκτημα σε σχέση με τους Ευρωπαίους ανταγωνιστές της στα θέματα χρηματοδότησης, λόγω των υψηλών πραγματικών επιτοκίων στην Ελλάδα, και τη συναλλαγματική πολιτική της σκληρής δραχμής, θα υποχρεωθεί να αντιμετωπίσει ένα ακόμα επί πλέον μειονέκτημα: δεν θα μπορεί να απολαύσει τα ευεργετικά αποτελέσματα της χρήσης του Ευρώ σε αντίθεση με τους ανταγωνιστές της. Η προσπάθεια επομένως θα πρέπει να εστιάζεται στο πώς αυτό το πρόσθετο μειονέκτημα θα αποτραπεί και, η ελληνική επιχείρηση θα μπορέσει πολύ γρήγορα να συμμετάσχει στα οφέλη που συνεπάγεται η καθιέρωση του Ευρώ στα θέματα χρηματοδότησης της επιχειρηματικής δράσης.